

EEN VERVELENDE WAARHEID

NL Op 19 mei 1993 ging in Antwerpen *JDX – A PUBLIC ENEMY* in première. De uitgepuurde bewerking van het stuk *Een vijand van het volk* van de Noorse auteur Henrik Ibsen werd een referentievoorstelling voor het toen nog piepjonge TG STAN. Maar twintig jaar later doet het stuk het nog altijd even goed. **MICHAËL BELLON**

© Bert Nienhuis

J*JDX – a public enemy* vertelt het verhaal van een dokter (Frank Verduyssen) die ontdekt dat het water in het nieuwe kuuroord van zijn stad ernstig is vervuild. Zijn broer, die burgemeester is, weigert op te treden om de plaatselijke welvaart niet in gevaar te brengen. Plots blijken ook het volk en de media niet vies van wat gesjoemel en leugens om het vieze potje gedekt te kunnen houden.

Weet u nog wanneer *Een vijand van het volk* voor het eerst op de repetitietafel van tg STAN belandde?

FRANK VERDUYSSEN: We hadden het al een paar keer laten passeren toen we naar aanleiding van Antwerpen 93 vonden dat we het moesten spelen. Als Europese Culturele Hoofdstad propageerde Antwerpen het multiculturalisme en de internationale kunst, terwijl het Vlaams Blok aan de andere kant net voor een stevige zwarte zondag had gezorgd. Nadien hebben we gemerkt dat toeschouwers de tekst altijd wel weer op een andere situatie projecteren. *JDX* is ook al over de dioxinecrisis gegaan, over de opkomst van

Le Pen, de verkiezingen van 1999... Ooit speelden we hem eens in een Frans stadje dat met een vervuilingsschandaal kampte.

Waarom jeukte het deze keer?

VERDUYSSEN: Je moet er geen zwaarwichtige redenen achter zoeken. We spelen met tg STAN in verschillende talen, en alle leden hebben hun eigen projecten. Maar af en toe willen we samen op het podium staan. *JDX* hernemen leek met ons 25-jarige bestaan en de verkiezingen voor de deur een goede optie. Daarbij komt dat we meer en meer mensen tegenkomen die de voorstelling nog nooit hebben gezien.

Is het niet ontmoedigend dat het stuk probleemloos blijft meegaan?

VERDUYSSEN: De plot is simpel. De dokter en de burgemeester staan tegenover elkaar. Maar Ibsen zet vooral in op het spel van de media, de belanghebbenden en de bewoners die tussen de twee kampen heen en weer worden geslingerd. Uiteindelijk keren die zich tegen de dokter die het zijn plicht vindt om de waarheid te spreken – al is hij zelf ook geen onbesproken figuur. Ibsen legt de hypocrisie

bloot van een democratie die alleen rechtvaardig wil zijn als het goed uitkomt. Dat dat na 130 jaar nog altijd even relevant is, zegt iets over het wezen van mens en democratie, maar het stuk zorgt ook voor de energie om op een positieve manier met dat gegeven om te gaan.

Jullie spelen zoals altijd met humor, en expliciteren in *JDX* zelfs de regieaanwijzingen.

VERDUYSSEN: Het is sowieso al een van de geestigste stukken van Ibsen, en voor ons is humor altijd een werktuig gebleken dat de zaken kan laten aankomen. Het idee om de regieaanwijzingen voor te lezen kwam er omdat in het vierde bedrijf een publieke bijeenkomst voorkomt, die we met ons vier moeilijk konden waarmaken, tenzij door de regieaanwijzingen daarvoor te lezen in plaats van ze uit te voeren. Uiteindelijk hebben we ze dan allemaal laten voorlezen, en zo kwamen we tot een uitgepuurde voorstelling die voor een groot deel wordt gemaakt in het hoofd van de toeschouwers. Die worden zo ook meegetrokken in het politieke en populistische discours van de personages. **A**

FR | Vingt ans plus tard, la compagnie anversoise tg STAN reprend encore une fois sa création de référence *JDX – A Public Enemy*, une adaptation épurée de la pièce *Un ennemi du peuple* de l'auteur norvégien Henrik Ibsen.

EN | After twenty years, tg STAN is reprising its signature production *JDX – A Public Enemy*, a distilled adaptation of the play *An Enemy of the People* by the Norwegian playwright Henrik Ibsen.

JDX – A PUBLIC ENEMY • 23 > 25/4, 20.30, €8/12/16, NL, KAAITHEATER, square Saintelettesquare 20, Brussel/Bruxelles, 02-201.59.59, www.kaaitheater.be